

Asia: VN/23399/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotikuntalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Näkemyksenne ihmisten kotikunnan, asuinpaikan ja väestökirjanpitokunnan määräytymistä koskevista ehdotuksista (uuden kotikuntalain 3, 8, 9, 11 ja 25 §)

Ei lausuttavaa.

2. Näkemyksenne kotikunnan ja asuinpaikan muuttumista koskevista poikkeuksista (uuden kotikuntalain 10 §)

Ei lausuttavaa.

3. Näkemyksenne ulkomaalaisten kotikunnan saamisedellytysten tarkentamista ja kotikunnan menettämistä koskevista ehdotuksista (uuden kotikuntalain 4–7 ja 17 §)

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi uuden kotikuntalain 4 §:n mukaan ulkomaan kansalaisen kotikunta määräytyy tämän lain mukaan, mikäli henkilöllä on tilapäinen oleskelulupa, joka oikeuttaa vähintään vuoden oleskeluun ja aikomus jäädä vakinaisesti Suomeen. Ulkomaan kansalaisen asumisen vakinaisuutta osoittavana seikkana otetaan huomioon esimerkiksi, että hän on sellaisen henkilön perheenjäsen, jolla on Suomessa tässä laissa tarkoitettu kotikunta.

Nykyisen kotikuntalain 4 § 1 momentin 4 kohta on koskenut esimerkiksi ukrainalaisia tilapäistä suojelua saavia henkilöitä tilanteissa, jossa perheenjäsenet ovat saapuneet Suomeen eri aikoihin. Tampereen kaupunki pitää tärkeänä, että uuden lain muutokset sanamuotojen ja muotoilujen osalta eivät aiheuta nykyisestä poikkeavia, byrokratiasta johtuvia viivästyksiä perhesuhteen perusteella saataviin kotikuntamerkintöihin. Perhesuhteen perusteella saatavien kotikuntamerkintöjen viivästyessä haasteeksi voi muodostua, jos osa perheenjäsenistä on kunnan palveluiden piirissä ja osa saa palvelunsa vastaanottojärjestelmän kautta. Ylimääräiset viivästykset saattavat myös aiheuttaa haasteita Kelan etuuksien, esimerkiksi perustoimeentulotuen, saamisessa tilanteissa, joissa ukrainalaiset tilapäistä suojelua saavat lapset ovat tulleet maahan eri aikaan kuin heidän huoltajansa.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi (s. 60) todetaan, että kotikuntasääntelyllä ei ole juurikaan vaikutusta henkilön oikeuksiin liittyen kotoutumisen edistämisestä annetun lain ja julkisista työvoima- ja yrityspalveluista annetun lain mukaisiin palveluihin, mutta kotikunnalla on merkitystä

maksettaessa kunnille korvauksia kotoutumista tukevien palveluiden järjestämisestä. Tampereen kaupunki on huolestunut tilanteista, joissa kunnassa oleskelevalla henkilöllä on tarve kunnan kotoutumispalveluille ilman, että hänellä on kotikuntaa kyseisessä kunnassa. Kaupungilla on näissä tilanteissa velvollisuus tarjota palvelua, mutta kaupunki ei kotikunnan puuttuessa ole oikeutettu henkilöstä saataviin kotoutumisen edistämiseen tarkoitettuihin laskennallisiin korvauksiin.

Lisätietoja lausunnon tämän kohdan osalta Tampereen kaupungin puolesta antaa: Kansainvälisen osaamisen palvelujen johtaja Mari Taverne (puh. 040 801 2686, etunimi.sukunimi@tampere.fi)

4. Näkemyksenne muuttoilmoitusten tekemistä koskevista ehdotuksista (uuden kotikuntalain 12–14 §)

Ei lausuttavaa.

5. Näkemyksenne muuttoilmoitusten käsittelyä koskevista ehdotuksista (uuden kotikuntalain 15–21 §)

Ei lausuttavaa.

6. Näkemyksenne väestötietojärjestelmästä ja Digi- väestötietoviraston varmennepalveluista annettuun lakiin sekä muihin lakeihin ehdotetuista muutoksista

Esityksen mukaan perusopetuslain 4 §:n 1 momentin alku on tarkoitus muuttaa siten, että momentissa mainitaan kunnan olevan velvollinen järjestämään esi- ja perusopetusta sen alueella asuville lapsille sen estämättä, mitä muualla säädetään. Toisin sanoen uuden kotikuntalain 8 §:n määritelmää ei voitaisi käyttää poissulkevana kriteerinä esi- ja perusopetusta järjestettäessä. Tampereen kaupunki kannattaa lakimuutosta, koska se turvaa lapsien perustuslailla turvatun oikeuden opetukseen sekä sen tavoitteena on edistää väestötietojärjestelmään merkittävien tietojen ajantasaisuutta ja paikkansapitävyyttä. Tampereen kaupunki yhtyy kuitenkin myös muiden kaupunkien (esim. Espoo) esiin nostamaan huoleen järjestämisvastuuseen liittyvistä haasteellisista tulkintatilanteista, joissa lapsi esimerkiksi asuu vuoroviikoin tai epäsäännöllisin syklein eri osoitteissa asuvien huoltajiensa luona, kun esi- ja perusopetuksen järjestämisvelvollisuus on sidottu kunnassa asumiseen.

7. Esitysluonnoksessa on kuvattu lakiehdotusten keskeiset vaikutukset (jakso 4.2). Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, täydennettävä tai tarkennettava?

Ei lausuttavaa.

8. Esitysluonnoksessa on kuvattu vaihtoehtoisia toteuttamistapoja (jakso 5.1). Olisiko jokin näistä toteutustavoista perustellumpi kuin esityksessä ehdotettu malli?

Tampereen kaupunki toivoo, että kaksoiskuntalaisuuden mahdollisuutta selvitetään edelleen ja monipaikkaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä huomioidaan myös tulevilla lakihankkeilla, kuten esitysluonnoksen jaksossa 5.1.2 todetaan. Asia on tärkeä erityisesti lasten oikeuksien kannalta.

9. Muut kommentit esitysluonnoksesta

Tampereen kaupunki pitää kannatettavana ja tarpeellisena nykyisen kotikuntalain täsmentämistä ja tarkentamista siten, että väestötietojärjestelmään tehtävät ihmisten kotikuntaa koskevat merkinnät olisivat mahdollisimman ajantasaisia ja todellista asumistilannetta vastaavia ja palvelisivat näin paremmin myös muiden viranomaisten työtä.

Herrala Leeni

Tampereen kaupunki - johtaja Mikko Nurminen (konsernijohtaja Juha Yli-
Rajalan 1. varahenkilö)